

**ဆန္ဒခံဝါဒသုတ်ကို
လေ့လာခြင်း**

ဆန္ဒခံဝါဒဟူသည် ‘အရှင်ဆန္ဒအား သြဝါဒပေးခြင်း’ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ သို့ရာတွင် မြတ်ဗုဒ္ဓက သြဝါဒ ပေးသည် မဟုတ်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် အရှင်မဟာစုန္ဒတို့က ဆန္ဒအမည်ရှိ ရဟန်းအား မေးမြန်းခြင်းသာ ဖြစ်၏။ ဆန္ဒရဟန်းဟူသည်လည်း ဗုဒ္ဓလောင်းလျှာ တောထွက်စဉ်က လိုက်ပါခဲ့သူ အရှင်ဆန္ဒ မဟုတ်။ အမည်တူ အခြား ဆန္ဒရဟန်း တစ်ပါးသာ ဖြစ်၏။ ဤသုတ္တန်သည် မဇ္ဈိမနိကာယ်တွင် ၁၅၂-သုတ် ရှိသည့်အနက် ဥပရိပဏ္ဍာသ (နောက်ဆုံး သုတ်ဇာတ်) မှ သုတ်အမှတ် - ၁၄၄ (သဠာယတနဝဂ်၊ တတိယသုတ်) ဖြစ်၏။ သံယုတ္တနိကာယ် သဠာယတနဝဂ္ဂ သံယုတ် (သံ ၃၊ ၂၈၁) ၌လည်း ဆန္ဒသုတ် အမည်ဖြင့် ဤဖြစ်ရပ်ကို မှတ်တမ်း တင်ထား၏။

ဤသုတ္တန်၌ ဆွေးနွေးစရာများ ပါရှိနေ၏။ ရှေးဦး ဗုဒ္ဓဝါဒ ဂိုဏ်းကွဲအချို့သည် ဤသုတ်ပါ ဝေါဟာရ စကားလုံးအချို့ကို ကိုးကား၍ သေလွန်ပြီး ဘဝသစ် မယူမီ ကြားခံဘဝ တစ်မျိုးရှိသည်ဟု ယူဆကြကြောင်း အဋ္ဌကထာ၌ ပြဆို၏။ အနောက်တိုင်းသား သုတေသီတို့သည် ဤသုတ္တန် မူရင်း ပါဠိတော်၏ အသွားအလာကို အသေအချာ စိစစ်၍ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ အဖွင့်နောက်သို့ အလွန်ကြီး မလိုက်ဘဲ အဓိပ္ပာယ် ယူလိုကြ၏။ ဤဆောင်းပါးမှာ ၎င်းတို့ ယူဆပုံကို အမြောက်မျှ လေ့လာကြည့်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်။

(၁) မြန်မာပြန်

ဘိက္ခု ဉာဏမောဠိနှင့် ဘိက္ခုဗောဓိတို့၏ အင်္ဂလိပ် ဘာသာပြန်ကို မူတည် ယူ၍ ဆဋ္ဌမူ မြန်မာပြန်၊ P.T.S. မှ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန် (I. B. Horner ပြန်သည်) တို့နှင့် ညှိ၍ ဤလေ့လာချက်၌ မြန်မာပြန်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ စာပိုဒ် နံပါတ်များနှင့် အောက်ခြေ မှတ်ချက်များမှာ မူတည် အင်္ဂလိပ် ဘာသာပြန်မှ ဖြစ်သည်။

၁။ ကျွန်ုပ်သည် ဤသို့ ကြားနာခဲ့ရပါ၏။ အခါတစ်ပါး မြတ်ဗုဒ္ဓသည် ရာဇဂြိုဟ်မြို့အနီး ရှဉ့်နက်တို့ ကျက်စားရာ ဝေဠုဝန်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးတော်မူ၏။

၂။ ထိုအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ အရှင်မဟာစုန္ဒနှင့် အရှင်ဆန္ဒတို့သည် ဝိဇ္ဇာကုဋ်တောင်း၍ သီတင်းသုံးကြ၏။

၃။ ထိုစဉ် အရှင်ဆန္ဒသည် ရောဂါနှိပ်စက်သဖြင့် နာကျင်ခံခက်ပြီး ပြင်းစွာ နာမကျန်း ဖြစ်၏။ သို့ဖြင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် ညနေစောင်း သမာပတ် ဝင်စားရာမှ ထလျက် အရှင်မဟာစုန္ဒထံ သွားပြီး ‘ဦးရှင် စုန္ဒ၊ အရှင်ဆန္ဒထံ သွားပြီး

လူမမာ မေးကြမို့’ဟု ဆို၏။ ‘ကောင်းပါပြီ အရှင်’ဟု အရှင်မဟာစုန္ဒက ပြန်ကြား၏။

၄။ ထို့နောက် မထေရ်နှစ်ပါးတို့သည် အရှင်ဆန္ဒထံသို့ သွားကြလျက် အရှင်ဆန္ဒအား နှုတ်ဆက်စကား ဆိုကြ၏။ အမှတ်ရဗြဟ္မာ နှုတ်ဆက်စကား ပြီးဆုံးသောအခါ အရှင်မြတ်နှစ်ပါးသည် သင့်တော်ရာတွင် ထိုင်ပြီးနောက် ‘ဦးရှင် ဆန္ဒ၊ ကျန်းမာ မျှတပါ၏လော။ နာကျင် ခံခက်သည့် ဝေဒနာတို့သည် လျော့ပါးသွားပြီး မတိုးတက်ဘဲ ရှိပါ၏လော။ ဝေဒနာတို့ လျော့ပါးခြင်း မတိုးတက်ခြင်းတို့မှာ သိသာပါ၏လော’ ဟု အရှင်သာရိ ပုတ္တရာက မေးမြန်း၏။

၅။ ‘ဦးရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ မကျန်းမာပါ။ မမျှတပါ။ နာကျင် ခံခက်သည့် ဝေဒနာတို့သည် တိုးတက်ပါကုန်၏။ မဆုတ်ယုတ်ပါကုန်။ တိုးတက်မှုသည် ထင်ရှားပြီး ဆုတ်ယုတ်မှုမှာ မထင်ရှားပါ။

ဦးရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ ဥပမာသော် အားရှိသော ယောကျ်ားသည် ထက်စွာသော လှံချွန်ဖြင့် ထိပ်ကို ထိုးနှိပ်သကဲ့သို့ ပြင်းထန်သော လေတို့သည် တပည့်တော်၏ ဦးထိပ်၌ ထိုးကျင့်ပါကုန်၏။ ခိုင်ခံ့သော သားရေ ကြိုးဖြင့် ဦးခေါင်းကို ရစ်ပတ်ထားသကဲ့သို့ ဦးခေါင်း၌ အလွန် ပြင်းထန်စွာ ကိုက်ခဲပါကုန်၏။ ကျွမ်းကျင်သော နွားသတ်သမားသည် သားလှီးစားဖြင့် ဝမ်းကို ရစ်၍ လှီးသကဲ့သို့ ပြင်းထန်သော လေတို့သည် ဝမ်းဗိုက်ကို ရစ်ကုန်၏။ အားရှိသော ယောကျ်ား နှစ်ယောက်သည် အလွန် အားနည်းသူအား လက်မောင်းကို ကိုင်၍ မီးကျိုး၌ ကင်သကဲ့သို့ တပည့်တော်၏ ခန္ဓာကိုယ်၌ ပြင်းစွာ ပူလောင်ပါ၏။

ဦးရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ ငါသည် မကျန်းမာပါ။ မမျှတပါ။ နာကျင် ခံခက်သည့် ဝေဒနာတို့သည် တိုးတက်ပါကုန်၏။ မဆုတ်ယုတ်ပါကုန်။ တိုးတက်မှုသည် ထင်ရှားပြီး ဆုတ်ယုတ်မှုမှာ မထင်ရှားပါ။ **ဦးရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ ငါသည် ဓားလက်နက်ကို အသုံးပြုတော့မည်။ အသက်ရှင်ခြင်းကို အလို မရှိတော့ပါ။**

၆။ အရှင်ဆန္ဒသည် ဓားကို အသုံးမပြုပါလင့်။ အရှင်ဆန္ဒသည် အသက်ရှင်ပါလော့။ ငါတို့သည် အရှင်ဆန္ဒအား အသက်ရှင်စေလိုပါ၏။ အကယ်၍ အရှင်ဆန္ဒမှာ သင့်လျော်သော ဘောဇဉ် မရှိလျှင် ငါသည် အရှင်ဆန္ဒ အတွက် သင့်လျော်သော ဘောဇဉ်ကို ရှာပါအံ့။ သင့်လျော်သော ဆေးမရှိလျှင် ငါသည် အရှင်ဆန္ဒအတွက် သင့်လျော်သော ဆေးကို

၁။ ယင်းစကားရပ်သည် မိမိကိုယ်ကို သတ်သေရန် ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှား၏။

ရှာပါအံ့။ သင့်လျော်သော အလုပ်အကျွေး မရှိလျှင် ငါသည် အရှင်ဆန္ဒကို ပြုစုပါအံ့။ အရှင်ဆန္ဒသည် ဓားကို အသုံးမပြု ပါလင့်။ **အရှင်ဆန္ဒသည် အသက်ရှင်ပါလော့။** ငါတို့သည် အရှင်ဆန္ဒအား အသက်ရှင်စေလိုပါ၏။

၇။ ငါ့ရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ ငါ့မှာ သင့်လျော်သော ဘောဇဉ်၊ ဆေးနှင့် အလုပ်အကျွေး မရှိသည် မဟုတ်။ ငါ့ရှင် သာရိ ပုတ္တရာ၊ ငါသည် ဆရာအရှင် (မြတ်စွာဘုရား)ကို ကြာမြင့်စွာ စိတ်ပါလက်ပါ လုပ်ကျွေးခဲ့ပြီ။ စိတ်မပါဘဲ လုပ်ကျွေးခဲ့သည် မဟုတ်။ တပည့်သည် ဆရာအား စိတ်ပါလက်ပါ လုပ်ကျွေး ပြီး စိတ်မပါဘဲ လုပ်ကျွေးမှု မဟုတ်ခြင်းသည်သာလျှင် သင့် လျော်ပါ၏။ **ငါ့ရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ ဆန္ဒရဟန်းသည် ကဲ့ရဲ့ ဖွယ် မရှိသည်ဖြစ်၍ ဓားလက်နက်ကို အသုံးပြုမည် ဟူ၍သာလျှင် မှတ်ပါလော့။**^၁

၈။ **အရှင်ဆန္ဒသည် ခွင့်ပြုလျှင် ငါတို့သည် အရှင်ဆန္ဒ အား မေးခွန်းအချို့ မေးလိုပါ၏** (ဟု အရှင်သာရိပုတ္တရာ က ဆို၏။) မေးပါ ငါ့ရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ ကြားရမူ ငါတို့ သိရ ပါအံ့ (ဟု အရှင်ဆန္ဒက ဆို၏။)

၉။ ငါ့ရှင် ဆန္ဒ၊ သင်သည် မျက်စိအကြည်၊ မြင်သိစိတ်၊ မြင် သိစိတ်ဖြင့် သိအပ်သော အရာတို့ကို 'ငါ့ဟာ၊ ငါ၊ ငါ၏ကိုယ်' ဟု ရှုပါသလော။ နားအကြည်၊ ကြားသိစိတ်၊ ကြားသိစိတ် ဖြင့် .. နှာအကြည်၊ နံသိစိတ်၊ နံသိစိတ်ဖြင့် .. လျှာအကြည်၊ လျက်သိစိတ်၊ လျက်သိစိတ်ဖြင့် .. ကိုယ်အကြည်၊ ထိသိ စိတ်၊ ထိသိစိတ်ဖြင့် .. စိတ်အကြည်၊ ကြံသိစိတ်၊ ကြံသိစိတ် ဖြင့် သိအပ်သော အရာတို့ကို 'ငါ့ဟာ၊ ငါ၊ ငါ၏ကိုယ်'ဟု ရှုပါသလော။

ငါ့ရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ ငါသည် မျက်စိအကြည်၊ မြင်သိ စိတ်၊ မြင်သိစိတ်ဖြင့် သိအပ်သော အရာတို့ကို 'ငါ့ဟာ၊ ငါ၊ ငါ၏ကိုယ် မဟုတ်'ဟု ရှုပါ၏။ နားအကြည် .. နှာအကြည် .. လျှာအကြည် .. ကိုယ်အကြည် .. စိတ်အကြည်၊ ကြံသိစိတ်၊ ကြံသိစိတ်ဖြင့် သိအပ်သော အရာတို့ကို 'ငါ့ဟာ၊ ငါ၊ ငါ၏ ကိုယ် မဟုတ်'ဟု ရှုပါ၏။

၁၀။ ငါ့ရှင် ဆန္ဒ၊ သင်သည် မျက်စိအကြည်၊ မြင်သိစိတ်၊ မြင်သိစိတ်ဖြင့် သိအပ်သော အရာတို့၌ အဘယ်ကို မြင်သိ၍ 'ငါ့ဟာ၊ ငါ၊ ငါ၏ကိုယ် မဟုတ်' ဟု ရှုပါသနည်း။ နားအ

၂။ ဤနေရာ၌ အရှင်ဆန္ဒ၏ ပြောဆိုချက် မသေချာသေးသော် လည်း အပိုဒ်-၁၃ တွင် မြတ်ဗုဒ္ဓ မိန့်ဆိုမည့် စကားကို ကြည့် လျှင် ဤပြောဆိုချက်သည် အရှင်ဆန္ဒအနေဖြင့် မိမိ ရဟန္တာ ဖြစ်ကြောင်း ဆိုလိုသည်မှာ ထင်ရှား၏။ အဋ္ဌကထာ၌ ဤဖော် ပြချက်ကို အထူး ဖွင့်ဆိုခြင်း မပြု။

ကြည် .. နှာ .. လျှာ .. ကိုယ် .. စိတ်အကြည်၊ ကြံသိစိတ်၊ ကြံသိစိတ်ဖြင့် သိအပ်သော အရာတို့၌ အဘယ်ကို မြင်သိ၍ 'ငါ့ဟာ၊ ငါ၊ ငါ၏ကိုယ် မဟုတ်'ဟု ရှုပါသနည်း။

ငါ့ရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ ငါသည် မျက်စိအကြည်၊ မြင်သိ စိတ်၊ မြင်သိစိတ်ဖြင့် သိအပ်သော အရာတို့၌ ချုပ်ပျက်မှုကို မြင်သိ၍ 'ငါ့ဟာ၊ ငါ၊ ငါ၏ကိုယ် မဟုတ်'ဟု ရှုပါ၏။ နားအ ကြည် .. နှာ .. လျှာ .. ကိုယ် .. စိတ်အကြည်၊ ကြံသိစိတ်၊ ကြံသိစိတ်ဖြင့် သိအပ်သော အရာတို့၌ ချုပ်ပျက်မှုကို မြင်သိ ၍ 'ငါ့ဟာ၊ ငါ၊ ငါ၏ကိုယ် မဟုတ်'ဟု ရှုပါ၏။

၁၁။ ဤသို့ ပြောဆိုသော် အရှင်မဟာဓုန္ဒသည် အရှင်ဆန္ဒ အား ဤသို့ဆို၏ 'ငါ့ရှင် ဆန္ဒ၊ သို့ဖြစ်မူကား "မှီတွယ်သူ သည် လှုပ်ရှား၏။ မမှီတွယ်သူမှာ လှုပ်ရှားမှု မရှိ၊ လှုပ်ရှားမှု မရှိသော် ငြိမ်းအေး၏။ ငြိမ်းအေးသော် တိမ်းညွတ်မှု မရှိ၊ တိမ်းညွတ်မှု မရှိသော် အလာအသွား မရှိ၊ အလာအသွား မရှိသော် သေခြင်း ပြန်ဖြစ်ခြင်း မရှိ။ သေခြင်း ပြန်ဖြစ်ခြင်း မရှိသော် ဤဘဝမှာလည်း မဖြစ်၊ တမလွန် ဘဝမှာလည်း မဖြစ်၊ ဘဝ နှစ်ပါးရုံမှာလည်း မဖြစ်၊ ဤသည်ပင်လျှင် ဆင်းရဲဒုက္ခ၏ အဆုံးမည်၏" ဟူသော မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ အဆုံးအမ တော်ကိုလည်း အမြဲမပြတ် နှလုံးသွင်းသင့်၏"။

၁၂။ **ထိုသို့ ဆုံးမပြီးနောက် အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် အရှင်မဟာဓုန္ဒတို့သည် နေရာမှထ၍ ထွက်ခွာသွားကြ ၏။** မထေရ်နှစ်ပါး ထွက်ခွာ၍ မကြာမီ အရှင်ဆန္ဒသည် ဓား လက်နက်ကို အသုံးပြု၏။

၃။ အရှင်ဆန္ဒသည် နက်ရှိုင်းသော နာကျင်ခံခက်မှုကို မခံနိုင် ဘဲ မိမိကိုယ်ကို သတ်သေလိုသောကြောင့် ပုထုဇဉ်မျှသာ ဖြစ် သေး၏ဟု ထင်မှတ်ပြီး အရှင်မဟာဓုန္ဒ အနေဖြင့် ယင်းသို့ ညွှန်ကြားခြင်းဖြစ်ကြောင်း အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ဆို၏။

၄။ ဤဖော်ပြချက်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ အဖွင့်ကိုမိမိ၍ ဤသို့ နားလည်နိုင်၏ 'တပ်မက်ခြင်း အမြင်မှားခြင်းတို့ကြောင့် မှီတွယ်ခြင်း ဖြစ်၏။ အရဟတ္တမဂ်ကိုရလျှင် ယင်း (တဏှာ ဒိဋ္ဌိ)တို့ကို စွန့်သောကြောင့် အမှီအတွယ် ကင်းသွား၏။ ကိုင်း ညွတ်မှုသည် တပ်မက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ရပြီး ကိုင်းညွတ်မှု မရှိ ခြင်းဟူသည် ဘဝတည်ရှိမှုအတွက် ကိုင်းညွတ်ခြင်း သို့မဟုတ် တပ်မက်ခြင်း မရှိဟု ဖြစ်၏။ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း သေခြင်း ကုန် ဆုံးသဖြင့် လာခြင်း သွားခြင်း မရှိ။ **ဤလောကကို လွန် မြောက်ခြင်းဖြင့် ယခုဘဝ နောင်ဘဝနှင့် ယင်းနှစ်ခု အ ကြားရှိ ကြားခံဘဝ (Passage) မရှိ။** ယင်းသည် ကိလေ သာ ဒုက္ခ၊ သံသရာဒုက္ခ၏ ကုန်ဆုံးခြင်း ဖြစ်၏။

၅။ အရှင်ဆန္ဒသည် ၎င်း၏ လည်ပင်းကို ဖြတ်၏။ ထိုခဏ မှာပင် သေရမည်ကို ထိတ်ရွံ့မှုသည် ဖြစ်လာပြီး ပြန်လည် မွေးဖွားခြင်း၏ အရိပ်နိမိတ် (ဂတိနိမိတ်) တို့သည် ထင်ရှား

၁၃။ ထို့နောက် အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် မြတ်ဗုဒ္ဓထံ သွားပြီး ရှိခိုးလျက် ဘေးတွင် ထိုင်ပြီးသော် ‘ရှင်တော် မြတ်ဘုရား၊ အရှင်ဆန္ဒသည် ဓားလက်နက်ကို အသုံးပြုပါ၏။ အရှင်ဆန္ဒ၏ လားရာဂတိကား အဘယ်ပါနည်း။ တမလွန်ဘဝကား အဘယ်ပါနည်း’ဟု မေးလျှောက်၏။

သာရိပုတ္တရာ၊ ဆန္ဒရဟန်းသည် သင့် မျက်မှောက်မှာပင် (နောင် ပဋိသန္ဓေ နေခြင်း မရှိသောကြောင့်) မကဲ့ရဲ့အပ်သည်၏ အပြစ်ကို ပြောကြားသည် မဟုတ်လော ဟု (မြတ်ဗုဒ္ဓက) မိန့်တော်မူ၏။

မြတ်စွာဘုရား၊ ပုဗ္ဗဇီရမည်သော ဝဇ္ဇိရွာ၌ အရှင်ဆန္ဒမှာ ရင်းနှီးပြီး စိတ်သဘော ကောင်းလျက် ဥပါသကာအဖြစ် ချဉ်းကပ်ထိုက်သော ဆွေမျိုးများ ရှိပါ၏ဟု (အရှင်သာရိပုတ္တရာက လျှောက်၏)။

လာ၏။ မိမိမှာ သာမန် ပုထုပ်မျှသာ ဖြစ်ကြောင်း သိမြင်သွားခြင်း၌ ဆန္ဒသည် ထလျက် ဝိပဿနာ ပညာကို ပွားများ၏။ သင်္ခါရတရားကို နားလည်သွားခြင်း၌ ဆန္ဒသည် မကွယ်လွန်မိမှာပင် ရဟန္တာအဖြစ်ကို ရရှိသွား၏။

၆။ အရှင်ဆန္ဒသည် ပုထုပ်မျှ ဖြစ်စဉ် မိမိအား အပြစ်မတင်ထိုက်ကြောင်း ပြောဆိုခဲ့သော်လည်း မကြာမီ နိဗ္ဗာန်ကို ရရှိသောကြောင့် မြတ်ဗုဒ္ဓက ထိုအရှင်ဆန္ဒ၏ ပြောဆိုချက်ကိုပင် ညွှန်းဆိုခြင်း ဖြစ်၏ (ဟု အဋ္ဌကထာတွင် ဖွင့်ဆို၏)။

ဤဖွင့်ဆိုချက်မှာ မူရင်း ပါဠိတော်၏ အပြင်ဘက်မှ အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် မွမ်းမံထားသည်ကို တွေ့ရ၏။ မူရင်း ပါဠိတော်၏ စကားစဉ်ကို အသေအချာ ကြည့်လျှင် အရှင်ဆန္ဒသည် မိတ်ဆွေ ရဟန်းနှစ်ပါးက မိမိ ပြောဆိုသည်ကို အသိအမှတ် မပြုနိုင်သောကြောင့် အထူး ထုချေလွှာအဖြစ် ဖွင့်ဟချက် ပြုသောအခါ ၎င်းအနေဖြင့် ရဟန္တာ ဖြစ်နိုင်ပြီး ဖြစ်ပုံရ၏။ ပတ်သက်ပုံမှာ မချိမဆံ့ ခံစားရမှုသည် ရဟန္တာ တစ်ပါးအား မိမိ အသက်ကို စွန့်ရန်ပင် တွန်းအား ပေးနိုင်သည်ဟူ၍ ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် စိတ်ဆိုး ဒေါသကြောင့် မဟုတ်ဘဲ သည်းမခံနိုင် သော နာမကျင်မှုမှ လွတ်မြောက်ရန်သာ ဖြစ်၏။

၇။ အရှင်ဆန္ဒအား ထောက်ပံ့ကြသည့် မိသားစု ဥပါသကာများကို ဖော်ပြသည့် ဝေါဟာရများ ဖြစ်သည့် ‘မိတ္တကုလာနိ သုဟဇ္ဇကုလာနိ ဥပဝဇ္ဇကုလာနိ’တို့မှာ ပရိယာယ်တူများ ဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှား၏။ တတိယ စကားလုံး (ဥပဝဇ္ဇ) ကား အဓိပ္ပာယ် နှစ်မျိုးရှိ၏။ အဋ္ဌကထာ၌ ယင်းကို ‘ဥပသက်မိတဗ္ဗကုလာနိ = ချဉ်းကပ်ထိုက်သော မိသားစုများ’ဟု ဖွင့်ဆို၏။ Critical Pali Dictionary အရ ဤ၌ ဥပဝဇ္ဇသည် သက္ကတစကားလုံး ‘ဥပဗြဇ = သွားရောက် နိုင်သော’နှင့် တူ၏။ ဤအဓိပ္ပာယ်ဖြင့် ဖော်ပြသည်မှာ ဤနေရာတွင်သာ ဖြစ်ဖွယ်ရှိသော်လည်း Pali English Dictionary (Pali Text Society) ၌ ဤအဓိပ္ပာယ်ဖြင့် မဖော်ပြ။ သို့ဖြင့် သက္ကတ ဥပဗြဇမှ လာသော ‘ချဉ်းကပ်ထိုက်သော’ နှင့် ‘ကဲ့ရဲ့ဖွယ်မရှိဘဲ (အနုပဝဇ္ဇ)

သာရိပုတ္တရာ၊ ဆန္ဒရဟန်းအား ရင်းနှီးသော စိတ်သဘော ကောင်းပြီး ချဉ်းကပ်ထိုက်သော အမျိုးတို့သည် ရှိကုန်သည်သာတည်း။ သာရိပုတ္တရာ၊ ငါသည် ဤသို့ ရှိကာမျှ ဖြင့် ဆန္ဒရဟန်းအား အပြစ်တင်ထိုက်၏ဟု မဆို။ သာရိပုတ္တရာ၊ အမှန်သော် အကြင်သူသည် ဤကိုယ်ကိုလည်း စွန့်ပစ်၍ တစ်ပါးသော ကိုယ်ကိုလည်း စွဲလမ်း၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို အပြစ်တင်ထိုက်သူဟူ၍ ငါဟော၏။ ဆန္ဒရဟန်းအား ထိုအပြစ်တင်ထိုက် စရာသည် မရှိ။ သာရိပုတ္တရာ၊ ဆန္ဒရဟန်းသည် အပြစ်တင်ဖွယ် မရှိသည်ဖြစ်၍ ဓားလက်နက်ကို အသုံးပြုသွားပြီဟု မှတ်လေလော့ဟု (မြတ်ဗုဒ္ဓက မိန့်တော်မူ၏)။

မြတ်ဗုဒ္ဓသည် ဤဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူ၏။ အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ စကားတော်ကို ဝမ်းမြောက် နှစ်သက်လေပြီ။

မိမိကိုယ်ကို အဆုံးစီရင်မည်’ဟူသော ဆန္ဒရဟန်း၏ ဝန်ခံချက်ကို ဖော်ပြသည့် ယခင် စကားလုံးနှင့် အဓိပ္ပာယ် နှစ်မျိုး (ဥပဝဇ္ဇ = အပြစ်တင် ထိုက်သော၊ ချဉ်းကပ်ထိုက်သော)ကို ဆက်စပ်နိုင်သည်။

၈။ ဤဖော်ပြချက်မှာ အရှင်ဆန္ဒသည် မိမိကိုယ်ကို အဆုံး စီရင်ချိန်၌ ရဟန္တာ ဖြစ်နေပြီဟုပင် ဆိုလိုပုံရသော်လည်း အဋ္ဌကထာ၌မူ အခြား တစ်နည်းဖြင့် ရှင်းပြသည်။

ဗုဒ္ဓသည် တစ်စုံတစ်ယောက်ကို အပြစ်တင်ထိုက်သူ အပြစ် မိန့်ကြားသောအခါ ဥပဝဇ္ဇသည် ဥပဝဒ (ဥပဝဒတိ)နှင့် အဓိပ္ပာယ် တူ၏။ အဋ္ဌကထာ၌ ဥပဝဇ္ဇကုလာနိ-၏ မှန်ကန်သည့် အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ဆိုသော်လည်း ဤနေရာ၌မူ အဋ္ဌကထာဆရာသည် အဓိပ္ပာယ် နှစ်မျိုးရှိမှုကို မြှုပ်ထားပုံရပြီး လူဥပါသကာများနှင့် အလွန် နီးစပ်စွာ ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံ၍ နေသည့်အတွက် အရှင်ဆန္ဒမှာ အပြစ်ရှိသကဲ့သို့ ဖွင့်ဆို၏ ‘ကျင့်ဆဲအဆင့်တွင် မိသားစုနှင့် ရောနှောနီး စပ်စွာ နေသည့် အပြစ်ကို ဖော်ပြလျက် “ဆန္ဒရဟန်းသည် ယင်းသို့သော ဥပါသကာများ ရှိနေပါလျက် နိဗ္ဗာန်ကို ရနိုင်ပါသလော”ဟု အရှင်သာရိပုတ္တရာက မေးလျှောက်၏။ မြတ်ဗုဒ္ဓက အရှင်ဆန္ဒမှာ ထိုမိသားစုများနှင့် မနီးစပ်ကြောင်း ဖြေကြား၏။

(၃) အောက်ခြေ မှတ်ချက်များကို သုံးသပ်ခြင်း

ဖော်ပြပြီး အောက်ခြေ မှတ်ချက်များကို မိမိ ရေးကြောင်း ဘိက္ခုဗောဓိက ၎င်း၏ ဆန္ဒောဝါဒသုတ္တန် ဟောပြောချက်တွင် ဝန်ခံထားသည်။ ဘိက္ခုဗောဓိသည် ၁၉၄၄ တွင် နယူးယောက် ဘရကလင်မြို့၌ ဖွားမြင်သည့် အမေရိကန် လူမျိုး ဖြစ်၏။ Ph. D. ဘွဲ့ ရပြီးနောက် ၁၉၇၂ တွင် သီရိလင်္ကာမှာ ရဟန်းဖြစ်သည်။

ပါဠိဘာသာအပြင် တရုတ်ဘာသာကိုပါ ရေးနိုင်ဖတ်နိုင်သူ ဖြစ်သည်။ ပညာရှင်ပီပီ မိမိကိုယ်ကို နှိမ့်ချပြီး သင်္ခါတရား ရှေးသွားပြု၍သာ မိမိ၏ အယူအဆကို တင်ပြသည်ဟု ဘုန်းကြီး ယူဆသည်။

ဤအရှင်ကား အနောက်တိုင်းသား ဦးဆောင် ဗုဒ္ဓဝါဒီများအနက် တစ်ဦး အပါအဝင် ဖြစ်သည်။

အောက်ခြေ မှတ်ချက်-၄ တွင် ဘိက္ခုဗောဓိအနေဖြင့် အဋ္ဌကထာ ကို ခြုံငုံခြင်းပြုသည်ဟု ဆိုသော်လည်း အဋ္ဌကထာပါ ‘န ဥာယမန္တ ရေန’ ကို ‘န ဥာယတ္ထ’ ဟူသော ဖွင့်ဆိုချက်အပေါ် ထည့်သွင်း သုံး သပ်ခြင်း မရှိ။ ပါဠိပုဒ်ရင်း အတိုင်း nor in between = ဘဝနှစ်ခု ကြားရှိအရာ (ကြားခံဘဝ) မရှိဟုပင် ဆိုထားသည်။

မှတ်ချက်-၅ မှာ အဋ္ဌကထာ စာသားအတိုင်း ဘာသာပြန်ထား ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုအဋ္ဌကထာ မှတ်ချက်အပေါ် သုတေသီတို့က ‘အ ရှင်ဆန္ဒသည် ခန္ဓာကြော့လုဆဲဆဲ ဝိပဿနာပွား၊ ရဟန္တာ ဖြစ်သွား ကြောင်းကို အဋ္ဌကထာဆရာက မည်သို့ သိပါသနည်း၊ အရှင်သာရိ ပုတ္တရာနှင့် အရှင်မဟာစုန္ဒတို့ ထိုနေရာမှာ ရှိနေခဲ့သလော၊ ဗုဒ္ဓသည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်နှင့် သိတော်မူလျှင် အနည်းဆုံး မူရင်း သုတ္တန်၌ ဖော်ပြသင့်လော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ အနေဖြင့် ရဟန္တာက မိမိ ကိုယ် ကို သတ်သေခြင်းမှာ မသင့်လျော်ဟု ယူဆပြီး ထိုသို့ နည်းလမ်း ရှာ ဖွေပြီး ဖွင့်ဆိုခြင်းပေလော’ ဟု မေးခွန်း ထုတ်ကြသည်။

ထေရဝါဒီတို့ကမူ ထိုသို့ ပရိနိဗ္ဗာန် စံခြင်းမျိုးကို ‘သမသီသီ’ ဟု ခေါ်ကြောင်းနှင့် အဋ္ဌကထာဟူသည် မြတ်ဗုဒ္ဓလက် ထက်ကပင် ရဟန္တာတို့၏ ဖွင့်ဆိုစဉ်ဖြစ်၍ အဋ္ဌကထာ စကားမှာ ခိုင်လုံပါသည်ဟု ဖြေဆိုရလိမ့်မည်။

မှတ်ချက်-၆ ကို ဖြည့်စွက်ရလျှင် ‘မြန်မာပါဠိပညာရှင်တို့ ပြုစုသည့် တိပိဋကပါဠိမြန်မာ အဘိဓာန်၌ ‘ဥပဝဇ္ဇ’ ပုဒ်ကို (၁) အပြစ်တင်ထိုက် သော (ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော) (၂) ချဉ်းကပ်ထိုက်သောဟု အဓိပ္ပာယ် နှစ် မျိုး ဖွင့်ဆို၏။ အမှတ် (၂) အဓိပ္ပာယ်မှာ ဥပဝဇ္ဇကုလားနီတိ ဥပသင်္က မိတဗ္ဗကုလားနိ (မ-၄၅ ၄၊ ၂၃၃။ သံ-၄၅ ၃၊ ၁၉)တို့ကို ကိုးကားပြီး အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုထား၏ ဟု ဖြစ်သည်။

(၄) မြန်မာပြန် ဆွေးနွေးချက်

အပိုဒ် ၅။ ‘ဗျာဒိ ရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ ငါသည် ဓားလက်နက်ကို အသုံးပြု တော့မည်။ အသက်ရှင်ခြင်းကို အလိုမရှိတော့ပါ’ ဟူသော ဖော်ပြချက် မှာ ဤသုတ္တန်၏ တရုတ်မူ၌ မပါဘဲ တရုတ်မူတွင် နာကျင်ခံခက်မှုကို သည်းမခံနိုင်တော့ကြောင်းသာ ဖော်ပြသည်ဟု ဘိက္ခုဗောဓိက ၎င်း ၏ ဟောပြောချက်တွင် ဆိုသည်။

အပိုဒ် ၆။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန် နှစ်မူလုံး၌ ‘ယာပေတာယသ္မာ ဆန္ဒော = အရှင်ဆန္ဒသည် မျှတပါလော’ကို Let the venerable Channa live. = အရှင်ဆန္ဒသည် အသက်ရှင်ပါလော’ဟု ဆိုခြင်းမှာ ‘နာဝကဒီမိ ဇိဝိတံ = အသက် မရှင်လိုတော့ပါ’ဟူသော အပေါ် စာ ပိုဒ်ကို ရှုပ်ရ၏။ ‘ယာပေတိ = ကာလ ရှည်ကြာစေ၏’ဟူသော တိပိ ဋက ပါဠိမြန်မာအဘိဓာန် အဆိုနှင့်လည်း နီးစပ်သည်ဟု ဘုန်းကြီး ယူဆ၏။ ထို့ကြောင့် ဤလေ့လာချက်၌ ‘အရှင်ဆန္ဒသည် အသက် ရှင်ပါလော့’ဟု မြန်မာပြန်ထားသည်။

အပိုဒ် ၇။ ဆဋ္ဌမူ နိဿယ၌ ‘အနုပဝဇ္ဇန္တိ အနုပုတ္တိကံ အပဋသန္တိကံ (မ-၄၅ ၃၊ ၂၃၂) ကို ကြည့်ပြီး ‘အနုပဝဇ္ဇံ၊ တစ်ဖန်ဖြစ်ခြင်း မရှိသော’ ဟု ပြန်သည်။ ဤ၌ ‘အနုပဝဇ္ဇံ = ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်ဖွယ် မရှိသော’ဟု ပြန်ဆိုသော တိပိဋက အဘိဓာန် နောက်သို့ လိုက်ထားသည်။

အပိုဒ် ၈။ အရှင်သာရိပုတ္တက ယင်းသို့မေးမြန်းဖို့ ခွင့်တောင်းခြင်းမှာ

ဆန္ဒရဟန်း အနေဖြင့် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက် မရောက် စိုးစမ်းရန် ဖြစ်သည်။ အခြား သုတ္တန်များ၌ သောတာပန် တစ်ဦး၏ မေ့စကွဲ ဖြစ်ပုံ နားလည်ရှုမြင်ပုံ အသွားအလာများကို ရှုပြီး ဖော်ပြပါ အတိုင်း ပြောဆိုသူ ဆန္ဒရဟန်းသည် ရဟန္တာ မဟုတ်လျှင်တောင် အနည်း ဆုံး သောတာပန်အဆင့် ရှိနိုင်သည်ဟု ဘိက္ခုဗောဓိက ဟောပြော ချက်၌ ဆိုသည်။ ဤပါဠိတော်အရ ဆန္ဒရဟန်း၏ အဆင့်ကို အတိ အကျ ဆိုရန်မူ ခက်သား။

အပိုဒ် ၁၁။ ဤ၌ ထေရဝါဒီများအကြား အငြင်းပွားဖွယ် ရှိ၍ ‘ဥာ ယမန္တရေန’ ပုဒ်ကို ‘န ဥာယတ္ထ’ ဟု ဖွင့်သော အဋ္ဌကထာအတိုင်း ‘ဘဝ နှစ်ပါးစုံမှာလည်း မဖြစ်’ဟု မြန်မာပြန်သည်။ သို့ရာတွင် ‘ဥာယမန္တရေန’ ၏ ပုဒ်ရင်းအတိုင်း ဆိုလျှင် ‘ဥာယ = နှစ်ပါးစုံ၊ အန္တရ = အကြား = နှစ်ပါးစုံ(တို့၏) အကြား’ဟု ဖြစ်သဖြင့် ‘ယခု ဘဝ နောင်ဘဝ နှစ်ခုတို့၏ စပ်ကြားရှိ အရာ(ဘဝ)မှာလည်း မဖြစ်’ ဟု ဆိုခွင့်ရှိသည်။ I. B. Horner နှင့် ဘိက္ခုဗောဓိတို့ကမူ အဋ္ဌ ကထာ နောက်သို့ မလိုက်ဘဲ ‘နေဝိဝ န ဟုရံ န ဥာယမန္တရေန = There is no here nor beyond nor in betw-een (the two) = ယခုဘဝ မရှိ၊ နောင်ဘဝ မရှိ၊ (ယခင်ယခု ဘဝ) နှစ်ခု အကြားတွင် ရှိသော အရာ (passage = ကြားခံဘဝတို့)လည်း မရှိ’ဟု ပြန်ကြ သည်။ ဘာသာပြန် စာကိုယ်တွင် ကြားခံဘဝတို့ဟု မဆိုသော်လည်း အောက်ခြေ မှတ်ချက်တွင် the passage between one and the other ဟုဖော်ပြသည်။

ထေရဝါဒ အဘိဓမ္မာအရ သေပြီးနောက် ဘဝတစ်ခုမှာ မဖြစ်မိ ချက်ခြင်း သွားဖြစ်သည့် ကြားခံဘဝ တစ်ခု မရှိဟု ယုံကြည်သော ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ ယင်းသို့ ‘ဥာယတ္ထ’ ဟု ဖွင့်ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဤသုတ္တန်ပါ ဤစကားလုံး (န ဥာယမန္တရေန)ကို ကိုး ကား၍ပင် သဗ္ဗတ္ထိဝါဒ စသည့် ရှေးဦးဗုဒ္ဓဝါဒ ပိုဏ်းကွဲတို့က သတ္တဝါ သေပြီးနောက် ကြားခံဘဝ တစ်ခုရှိ၏ဟူသော အယူအဆကို လက် ခံကြသည်။ အဓိပ္ပာယ် ယူဆပုံ ကွဲပြားမှုကို ဖြစ်စေသည့် စကားလုံး အချို့ကို ပါဠိတော်များတွင် တွေ့နိုင်ကြောင်း အနောက်တိုင်း သုတေ သီတို့ ထောက်ပြထားချက်များ ရှိသည်။

အပိုဒ် ၁၂။ သုံးလ အတူတူ သီတင်းသုံးနေကြလျက် အရှင်ဆန္ဒ အား ဓားလက်နက်ကို အသုံးမပြုရန် ဆက်လက်၍ တိုက်တွန်းခြင်း အားပေး နှစ်သိမ့်ခြင်း မပြုဘဲ ထွက်ခွာသွားကြခြင်းမှာ အနည်းငယ် ထူးခြား၏။ မည်သို့ ဆိုစေ ပါဠိတော်၌ ထိုအတိုင်းသာ ဖော်ပြသည်။

အပိုဒ် ၁၃။ ‘အနုပဝဇ္ဇန္တိ ပရေတိ န ဥပဝဒိတဗ္ဗံ။ တံ ပနေတ္ထ အာယတိံ အပုဋ်သန္တိကဘာဝတောတိ အာဟ အပုဝတ္တိကန္တိ (သံ-၆၂ ၂၊ ၂၉၆) ဟူသော အဖွင့်အရ (နောင် ပဋိသန္ဓေ နေခြင်း မရှိသော ကြောင့်) မကဲ့ရဲ့အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို’ဟု ဤ၌ မြန်မာပြန်သည်။ ဤစာပိုဒ်ပါ ဖော်ပြချက်များကို အသေအချာ လေ့လာလျှင် အဋ္ဌ ကထာမှာ ဖွင့်ဆိုသည့်အတိုင်း အရှင်ဆန္ဒသည် ကွယ်လွန်ခါနီးဆဲဆဲ ကျမှ ရဟန္တာ ဖြစ်သွားသည်ဟု မြတ်ဗုဒ္ဓ မိန့်တော်မူလိုဟန် မတူ။ ပါဠိတော် စာသွားစာလာအရ အရှင်ဆန္ဒအနေဖြင့် ဓားလက်နက်ကို အသုံးပြုစဉ် ရဟန္တာ ဖြစ်နေပြီဟု ယူလိုကြသည်။

အရှင်ကေလာသ
ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၊ ၂၀၁၆။